

Integrēta pieeja dzimumu līdztiesībai ES ārējās attiecībās un miera/valsts nostiprināšanā

Eiropas Parlamenta 2009. gada 7. maija rezolūcija par integrētu pieeju dzimumu līdztiesībai ES ārējās attiecībās un miera/valsts nostiprināšanā (2008/2198(INI))

Eiropas Parlaments,

- ņemot vērā EK līguma 2. pantā, 3. panta 2. punktā, 13. pantā, 137. panta 1. punkta i) apakšpunktā un 141. pantā noteiktos principus,
- ņemot vērā 2000. gada 7. decembrī pasludināto Eiropas Savienības Pamattiesību hartu,
- ņemot vērā 2007. gada 13. decembrī Lisabonā parakstīto Lisabonas līgumu,
- ņemot vērā ANO 1979. gada 18. decembra Konvenciju par jebkuras sieviešu diskriminācijas izskaušanu (*CEDAW*),
- ņemot vērā 1995. gada septembrī Pekinā notikušo 4. Pasaules sieviešu konferenci, Pekinā pieņemto deklarāciju un rīcības platformu, kā arī sekojošos rezultātu dokumentus, kurus pieņēma attiecīgi 2000. gada 9. jūnijā un 2005. gada 11. martā ANO ārkārtas sesijās „Pekina +5” un „Pekina +10” par turpmāko rīcību un iniciatīvām Pekinas deklarācijas un rīcības platformas īstenošanai,
- ņemot vērā 2008. gada 18. jūnijā Padomes pieņemto ES darba kārtību attiecībā uz Tūkstošgades attīstības mērķiem,
- ņemot vērā ANO Drošības padomes 2000. gada 31. oktobrī pieņemto Rezolūciju Nr. S/RES/1325(2000) un 2008. gada 19. jūnijā pieņemto Rezolūciju Nr. S/RES/1820(2008) par sievietēm, mieru un drošību,
- ņemot vērā Vispārējo lietu un ārējo attiecību padomes 2005. gada 23. un 24. maija secinājumus par Eiropas drošību,
- ņemot vērā Padomes 2008. gada 8. decembra dokumentu „Drošības padomes Rezolūcijas Nr. 1325(2000), kuru pastiprina Drošības padomes Rezolūcija Nr. 1820(2008), īstenošana EDAP kontekstā”,
- ņemot vērā Vispārējo lietu padomes 2006. gada 13. novembra secinājumus par dzimumu līdztiesības un integrētas pieejas dzimumu līdztiesībai veicināšanu krīžu vadībā,
- ņemot vērā Vispārējo lietu padomes 2008. gada 8. decembra secinājumus par vardarbības pret sievietēm apkarošanu (it īpaši saskaņā ar Eiropas drošības un aizsardzības politiku), kā arī par jebkuras sieviešu diskriminācijas apkarošanu,
- ņemot vērā Vispārējo lietu padomes 2008. gada 8. decembrī apstiprināto „Visaptverošo pieeju ANO Drošības padomes Rezolūcijas Nr. 1325(2000) un Nr. 1820(2008) īstenošanai par sievietēm, mieru un drošību ES”,

- ņemot vērā to, ka turpinās darbs pie Komisijas dienestu darba dokumenta „Ceļā uz ES rīcības plānu dzimumu līdztiesībai un sieviešu līdzdalībai ES ārējā darbībā” izstrādes,
 - ņemot vērā Eiropas kaimiņattiecību politikas (EKP) attīstību kopš 2004. gada un it īpaši Komisijas progresa ziņojumus par tās īstenošanas gaitu, un rīcības plānus, kas pieņemti kopīgi ar Armēniju, Azerbaidžānu, Ēģipti, Gruziju, Izraēlu, Jordāniju, Libānu, Maroku, Moldovu, Maroku, Palestīniešu pašpārvaldi, Tunisiju un Ukrainu,
 - ņemot vērā paplašināšanās procesu un Komisijas ziņojumus par progresu,
 - ņemot vērā iepriekšējās rezolūcijas par sieviešu līdzdalību starptautiskajā un attīstības politikā un viņu lomu drošības un miera veidošanā, it īpaši 2006. gada 1. jūnija¹, 2006. gada 16. novembra² un 2008. gada 13. marta³ rezolūciju,
 - ņemot vērā rezolūcijas par EKP, ES paplašināšanās stratēģiju un ES kaimiņvalstīm un reģioniem,
 - ņemot vērā rezolūcijas par ārējās palīdzības instrumentiem,
 - ņemot vērā 2008. gada 18. decembra rezolūciju par miera veidošanas un valsts izveides perspektīvām pēckonflikta situācijās⁴,
 - ņemot vērā Reglamenta 45. pantu,
 - ņemot vērā Ārlietu komitejas ziņojumu un Sieviešu tiesību un dzimumu līdztiesības komitejas atzinumu (A6-0225/2009),
- A. tā kā tādiem aspektiem kā sieviešu cilvēktiesību īstenošana, sieviešu līdzdalība un pārstāvniecība ir svarīga nozīme ne tikai, risinot problēmas, kas saistītas ar dzimumu nelīdztiesību, un ieviešot faktiskas dzimumu līdztiesības dimensiju ES ārējās attiecībās, bet tie ir būtiski arī ES ārpolitikas sekmīgā īstenošanā, tostarp tādās jomās kā atbalsts, attīstība, paplašināšanās, kaimiņattiecību politika, konfliktu risināšana, drošība un miera veidošana un starptautiskā tirdzniecība;
- B. tā kā apņemšanās veicināt integrētu pieeju dzimumu līdztiesībai un sieviešu līdzdalību ārpolitikā praktiski vēl aizvien netiek pārlicinoši īstenota, ņemot vērā to, ka dzimumu līdztiesības jautājumu risināšanai nav piešķirti pietiekami budžeta līdzekļi, un tā kā pašreizējo politikas dokumentu īstenošana ir visai pieticīga, lai gan ES dalībvalstis piedalās visu nozīmīgāko starptautisko dokumentu sagatavošanā par dzimumu līdztiesību un sieviešu tiesībām un ES līmenī ir izstrādāti vairāki politikas dokumenti;
- C. tā kā galvenajām ES iestādēm, t. i., Komisijai, Padomei un Eiropas Parlamentam, nepietiek darbinieku, kuriem izvirzīto dzimumu līdztiesības mērķu īstenošana ārpolitikas un paplašināšanās jomā būtu noteikta kā atsevišķs uzdevums, turklāt vairākiem darbinieku, kas atbild par dzimumu līdztiesības jautājumiem, ir jāapvieno šis uzdevums ar vismaz vēl vienu pienākumu, bet dažkārt — diviem citiem pienākumiem, lai gan dzimumu līdztiesības veicināšana pēdējos gados ir ievērojami uzlabojusies;

¹ OV C 298 E, 8.12.2006., 287. lpp.

² OV C 314 E, 21.12.2006., 347. lpp.

³ Pieņemtie teksti, P6_TA(2008)0103.

⁴ Pieņemtie teksti, P6_TA(2008)0639.

D. tā kā ES ir vajadzīga holistiska un saskaņota pieeja jautājumā par integrētu pieeju dzimumu līdztiesībai,

Vispārīgas piezīmes

1. atzīst, ka ES iestādes ir piešķirušas arvien lielāku nozīmi integrētai pieejai dzimumu līdztiesībai un sieviešu līdzdalībai, taču uzsver, ka vēl daudz darāms, lai politiskās saistības īstenotu praktiski, un akcentē pienācīga finansējuma un pienācīga atbildīgā personāla nozīmi dzimumu līdztiesības mērķu īstenošanā;
2. atgādina, ka, lai īstenotu integrētu pieeju dzimumu līdztiesībai, ir vajadzīgi ne vien augsta līmeņa politiski paziņojumi, bet arī ES un dalībvalstu vadītāju politiskā griba, mērķu prioritātes noteikšana un sasniegtā progresa uzraudzība;
3. atzinīgi vērtē iepriekš minētās „Visaptverošās pieejas ANO Drošības padomes Rezolūcijas Nr. 1325(2000) un Nr. 1820(2008) īstenošanai par sievietēm, mieru un drošību ES”, kā arī Vispārējo lietu padomes 2008. gada 8. decembrī pieņemto pamatnostādņu, kurās izklāstīts, ka jāapkaro vardarbība pret sievietēm un meitenēm un pret viņām vērstās jebkāda veida diskriminācijas izpausmes pieņemšanu; aicina tās dalībvalstis, kuras vēl nav pieņēmušas valsts rīcības plānu par ANO Drošības padomes Rezolūciju Nr. 1325(2000), steidzami izpildīt Drošības padomes lūgumu to izdarīt; aicina Komisiju sniegt tehnisko palīdzību un atbalstu trešām valstīm, kuras vēlas izstrādāt valsts stratēģijas, lai īstenotu iepriekš minētās ANO Drošības padomes rezolūcijas;
4. pauž gandarījumu par to, ka Eiropas drošības stratēģijas pārskatītajā tekstā ir ietverta atsauce uz minētajām ANO Drošības padomes rezolūcijām Nr. S/RES/1325(2000), Nr. S/RES/1820(2008) un Nr. S/RES/1612(2005);
5. aicina Komisiju paātrināt darbu un līdz 2009. gada jūlijam ciešā sadarbībā ar dalībvalstīm un Padomes Sekretariātu nākt klajā ar „ES rīcības plānu jautājumā par dzimumu līdztiesību un sieviešu līdzdalību ES ārējā darbībā”, piemērojot šo rīcības plānu 27 dalībvalstīs un sākot par to sarunas ar trešām valstīm, kā arī ierosināt priekšlikumu par iedarbīgu uzraudzības instrumentu kopumu;
6. aicina Padomi un Komisiju sistemātiski iekļaut jautājumu par dzimumu līdztiesību un sieviešu līdzdalības iespēju palielināšanu ES politiskajā dialogā un politikas apspriešanā ar partnervalstīm;
7. aicina Parlamenta delegācijas tā attiecībās ar trešo valstu parlamentiem risināt jautājumus, kas saistīti ar dzimumu līdztiesību un sieviešu līdzdalību; uzsver, ka ir svarīgi sniegt atbalstu un palīdzību trešo valstu parlamentiem, lai stiprinātu to spējas ieviest dzimumu līdztiesības aspektu likumdošanas darbā;
8. akcentē pilsoniskās sabiedrības organizāciju nozīmi sieviešu līdzdalībā; aicina Komisiju novirzīt tām pietiekamu finansiālo atbalstu un veicināt sieviešu NVO dalību politiskajā dialogā ar partnervalstīm, kā arī miera sarunās visā pasaulē;
9. mudina Komisiju un dalībvalstis veicināt to politiskās pieejas attiecībā uz integrētu pieeju dzimumu līdztiesībai un sieviešu atbalstam saskaņotību; prasa pašreizējās atšķirīgās politikas pamatnostādnes šajā jomā ietvert ES konsensā par dzimumu līdztiesību, aptverot gan iekšpolitiku, gan ārpolitiku;

10. mudina regulāri rīkot konferences, kurās piedalītos valsts parlamenta līmeņa delegācijas, kuru sastāvā būtu gan sievietes, gan vīrieši, lai apspriestu jautājumus, kas saistīti ar vienlīdzīgām sieviešu un vīriešu iespējām, un lai veidotu kopējas stratēģijas, kā īstenot ar šo jautājumu saistītos projektus;
11. aicina Komisiju saskaņotāk un sistemātiskāk noteikt prioritātes un risināt dzimumu nelīdztiesības gadījumus, plānojot un īstenojot ārējās palīdzības instrumentus, it sevišķi attiecībā uz palīdzību, lai reformētu drošības sektoru; uzstāj, ka ar dzimumu līdztiesību saistīti mērķi, pasākumi un finansējums jāietver valstu stratēģijas dokumentos un, izmantojot šos stratēģijas dokumentus, jāuzlabo integrēta pieeja, risinot ar dzimumu līdztiesību saistītus jautājumus; uzsver vajadzību pēc holistiskas pieejas ārējās palīdzības instrumentu izmantošanā, ieskaitot pirmspievienošānās palīdzības instrumentu, Eiropas kaimiņattiecību politikas instrumentu, Eiropas demokrātijas un cilvēktiesību instrumentu, stabilitātes instrumentu un tādas tematiskas programmas kā „Ieguldījumi cilvēkos”, lai vislabāk sasniegtu dzimumu līdztiesības un sieviešu līdzdalības mērķus;
12. uzskata, ka veselības nozarei un līdz ar to arī meiteņu un sieviešu veselības aprūpei piešķirtie līdzekļi nav pietiekami, lai izpildītu ES attīstības politikas saistības; uzsver, ka saskaņā ar ārējās palīdzības instrumentiem sieviešu veselības aprūpes programmām ir jāpiešķir papildu finanšu resursi; norāda, ka saskaņā ar Revīzijas palātas 2009. gada janvārī publicēto īpašo ziņojumu par EK attīstības palīdzību medicīnas pakalpojumiem Subsahāras Āfrikā piešķirumi no EK kopējās attīstības palīdzības veselības aprūpes nozarei Subsahāras Āfrikā kopš 2000. gada nav palielinājušies un ka tajā pašā laikā 2007. gada TAM progresa rādītāji joprojām liecina par ļoti augstu māšu mirstības līmeni šajā reģionā;
13. norāda, ka ir jāuzlabo līdzekļu devēju un dalībnieku koordinācija, ir vajadzīgi pārskatbildības mehānismi un jāpastiprina valstu valdību līdzdalība attīstības procesā, lai integrēta pieeja dzimumu līdztiesībai būtu efektīva; šajā sakarībā uzsver pievienoto vērtību, ko rada gan EK un ANO partnerība jautājumā par dzimumu līdztiesību attīstības un miera nodrošināšanā, gan iniciatīvas par dzimumu līdztiesības principa ievērošanu budžeta plānošanā; atzinīgi vērtē to, ka ir izveidota darba grupa jautājumā par sievietēm, mieru un drošību, kā paredzēts iepriekš minētajā visaptverošajā pieejā ANO Drošības padomes rezolūciju Nr. S/RES/1325(2000) un Nr. S/RES/1820(2008) īstenošanai ES;
14. atkārtoti uzsver vajadzību pievērsties ne tikai jautājumam par sievietēm, bet arī vīriešu un sieviešu — kā dzimumu — attiecībām, kuru dēļ rodas un saglabājas dzimumu nelīdztiesība; uzskata, ka tādēļ projektos būtu jāņem vērā apsvērumi, kas saistīti gan ar vīriešiem, gan ar sievietēm;
15. uzsver, ka ES būtu jāpievērš īpaša uzmanība visneaizsargātākajām un sociāli atstumtajām sievietēm, it īpaši invalīdēm, bēglēm vai sievietēm no minoritāšu grupām;
16. aicina Komisiju turpināt izstrādāt procedūras, standartus un rādītājus, lai nodrošinātu saistību izpildi attiecībā uz dzimumu līdztiesību ārpolitikā;
17. uzskata, ka 2006. gadā izveidotajam Eiropas Dzimumu līdztiesības institūtam būtu jāšāk darboties pēc iespējas ātrāk un ka tā darba uzdevumos būtu jāiekļauj arī ārpolitikas jautājumi;
18. aicina Komisiju un dalībvalstis īstenot Briseles aicinājumu cīnīties pret seksuālo vardarbību bruņotos konfliktos un pēckonflikta apstākļos;

19. aicina Komisiju un dalībvalstis rīkoties, lai novērstu un apkarotu cilvēku tirdzniecību;
20. uzsver, ka izvarošana un seksuāla vardarbība tiek izmantota par kara ieročiem; uzsver, ka šāda noziedzīga rīcība ir jāsoda kā kara noziegumi un noziegumi pret cilvēci; prasa nodrošināt vairāk atbalsta programmu šajos noziegumos cietušajiem;
21. uzsver vajadzību izmantot ES partnerību ar ANO, ņemot vērā tās visā pasaulē gūto pieredzi dzimumu līdztiesības un sieviešu līdzdalības veicināšanā, lai pastiprinātu ES politikas un atbalsta efektivitāti un ietekmi un nodrošinātu partnervalstīm saskaņotu ārējo atbalstu, lai palīdzētu tām pildīt attiecīgās saistības;

Integrēta pieeja dzimumu līdztiesībai ES lēmumu pieņemšanā

22. uzskata, ka Padomē un Komisijā pašlaik nepietiek cilvēkresursu darbam ar dzimumu jautājumiem; aicina šīs iestādes nodrošināt par ES ārējo darbību atbildīgās struktūras ar lielāku skaitu darbinieku, kas konkrēti atbildētu par integrētu pieeju dzimumu līdztiesībai un sieviešu līdzdalību;
23. konstatē, ka Padomes un Komisijas augstākā līmeņa amatos joprojām trūkst sieviešu, un aicina jo īpaši censties palielināt sieviešu skaitu ES delegāciju vadītāju un ES īpašo pārstāvju vidū; uzsver, ka topošajā Ārējās darbības dienestā vajadzētu būt labākam vīriešu un sieviešu līdzsvaram, it sevišķi augstākā līmeņa amatos, un ka tajā būtu jāiekļauj vairāk darbinieku, kas atbildīgi par dzimumu jautājumiem;
24. aicina dalībvalstis EDAP misijās un operācijās iesaistīt vairāk sieviešu un prasa palielināt sieviešu līdzdalību visos plānošanas un īstenošanas līmeņos un posmos; uzsver, ka misijas un operācijas plānošanas pašā sākumā ir jāņem vērā specializētas zināšanas par dzimumu līdztiesības jautājumiem un ka liela nozīme ir personāla sistemātiskai un pamatīgai apmācībai dzimumu līdztiesības jautājumos pirms tā nosūtīšanas misijās un operācijās;
25. norāda, ka pašreiz lielas pūles tiek veltītas tam, lai iekļautu integrētu pieeju dzimumu līdztiesībai EDAP kultūrā, *inter alia*, šajā politikā izstrādājot kvantitatīvo dimensiju integrētajai pieejai dzimumu līdztiesībai (piemēram, ar aptaujām, veidojot kontrolsarakstus, veicot vīriešu un sieviešu uzskaiti EDAP operācijās u. c.); tomēr uzsver, ka jāizstrādā kvalitatīva konceptuāla sistēma, lai saprastu sociālekonomisko kontekstu, kādā EDAP misijas tiek izvietotas (piemēram, konfliktu zonās), kā arī pauž bažas par operāciju un programmu īstenošanu no dzimumu līdztiesības viedokļa;
26. atzinīgi vērtē, ka atbilstoši iepriekš minētajiem Padomes 2006. gada novembra secinājumiem gandrīz visās EDAP misijās ir iecelts padomnieks dzimumu līdztiesības jautājumos; tomēr uzsver, ka šo padomnieku darbu var kavēt konkrētas ES politikas trūkums attiecībā uz dzimumu līdztiesību, jo īpaši neinformētība par dzimumu līdztiesības jautājumiem un/vai nevēlēšanās atzīt šīs problēmas nozīmību, kā arī budžeta pozīciju trūkums dzimumu līdztiesības jomā EDAP misiju finansēšanai;
27. atzinīgi vērtē ierosmes izglītot EDAP misijās norīkoto personālu un vadību dzimumu līdztiesības jautājumos un Komisijas vērā ņemamos centienus apmācīt savu personālu, it īpaši delegācijās; atkārtoti norāda, ka visam personālam visos ES ārpolitikas plānošanas, programmu izstrādes un īstenošanas līmeņos vajadzētu būt pienācīgi apmācītam; aicina Komisiju un dalībvalstis nodrošināt, lai obligātā apmācība tiktu sniegta visam misiju un delegāciju personālam, tostarp vadībai, un lai personāls saņemtu ieteikumus jautājumos par

dzimumu līdztiesību un sieviešu līdzdalību;

28. ir pārliecināts, ka EDAP misiju plānošanā jāparedz vietējo sieviešu organizāciju līdzdalība miera uzturēšanas procesā, lai šīs organizācijas varētu sniegt savu īpašo ieguldījumu un būtu iespējams apzināt to, kā konfliktu apstākļi ietekmē sievietes;
29. uzsver, ka kvotas šobrīd ir neaizstājams līdzeklis dzimumu līdztiesības nodrošināšanai miera un drošības misijās, lēmumu pieņemšanā valstu un starptautiskajā rekonstrukcijas procesā, kā arī sieviešu klātbūtnes politiskās nozīmes garantēšanai pie sarunu galda;
30. uzsver ar dzimumu līdztiesību saistītas budžeta plānošanas nozīmi; norāda, ka dzimumu līdztiesība kā tematisks jautājums būtu jāietver nozīmīgākajos ārējās palīdzības instrumentos, būtu jāpiešķir īpašas apropriācijas dzimumu līdztiesības jautājumu risināšanai un jānosaka kritēriji, lai novērtētu, cik lietderīgi tiek izmantoti piešķirtie līdzekļi;

o

o

o

31. uzdod priekšsēdētājam nosūtīt šo rezolūciju Padomei, Komisijai un dalībvalstu valdībām un parlamentiem.